

וּסוּפָא דְקָרָא וּפְתָאִים עֲבָרוּ וְנַעֲנָשׁוּ עֲבָרִין
קַמִּיה וְאִתְחַזְיִין קַמִּיה וְנַעֲנָשׁוּ.

דְּבַר אַחַר עֲבָרוּ, עֲבָרוּ פְקוּדָא (דא) (נ"א דְמַאֲרִיהוּן)
וְנַעֲנָשׁוּ. דְּבַר אַחַר עָרוּם רָאָה רְעָה
וְנִסְתָּר דָּא נַח. וּפְתָאִים עֲבָרוּ וְנַעֲנָשׁוּ אֲלִין בְּנֵי
דְרִיה. (וְנַעֲנָשׁוּ), כִּיּוֹן דְאִסְתַּתֵּר וְאִשְׁתַּתֵּי תַמְן כָּל
הֵהוּא זְמָנָא. (דף סט ע"ב) לְבַתֵּר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת
נַח.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח) תָּא חֲזִי
בְּשַׁעְתָּא דְדִינָא אֲתַעְבִּיד לָא כְּתִיב בֵּיה
זְכִירָה. כִּיּוֹן דְאֲתַעְבִּיד (בֵּיה) דִּינָא וְאִתְאַבְדוּ
חֲזִיבֵי עֲלָמָא, כְּדִין כְּתִיב בֵּיה זְכִירָה. דְהָא כַד
דִּינָא שְׂרִיא בְעֲלָמָא אִתְחַבְרוּתָא לָא אִשְׁתַּכַּח.
וּמַחְבְּלָא שְׂרִיא עַל עֲלָמָא. כִּיּוֹן דְאֲתַעְבֵּר
דִּינָא וְאִשְׁתַּכִּיף רִוּגָזָא, תָּב כָּלָא לְאִתְרִיה.
וּבְגִין כֶּף כְּתִיב הִכָּא וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח.
דְּבִיה שְׂרִיא זְכוּר. דִּנַּח אִישׁ צַדִּיק כְּתִיב בֵּיה.
כְּתִיב, (תהלים פט) אַתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוֹת הַיָּם
בְּשׂוֹא גִלְיוֹ אַתָּה תִּשְׁבַּחֵם. בְּשַׁעְתָּא
דִּימָא קַפִּיץ בְּגִלְגוּלֵי וְתַהוּמֵי סְלָקֵי וְנַחֲתֵי,
קַדְשָׁא בְרִיף הוּא שְׂדֵר חַד חוּטָא מִסְטָרָא
דִּימִינָא וּמְשִׁיף גִלְגוּלֵי וְשַׁכִּיף זַעֲפִיה וְלִית
מָאן דִּידַע לֵיה.

יִוְנָה נַחַת לִימָא וְאִזְדַּמֵּן לֵיה הֵהוּא נוּנָא
וּבְלַע לֵיה. הֵיךְ לָא נַפְקַת נִשְׁמַתִּיה מִנִּיה
וְלָא פְרַחָא מִיָּד. אֲלָא בְּגִין דְקַדְשָׁא בְרִיף הוּא
שְׁלִיט בְּהֵהוּא גְאוּתָא דִימָא. וְהֵהוּא גְאוּתָא
דִימָא הוּא חַד חוּטָא דְשְׁמָאֲלָא דְסָלִיק לֵיה
לִימָא לְעֵילָא וּבִיה אִסְתַּלַּק. וְאִי לָאו הֵהוּא
חוּטָא דְמְטֵי לֵיה מִסְטָרָא דִימִינָא לָא סְלָקָא
לְעֵלְמִין. דְכַד (דְכִיּוֹן) דְהֵהוּא חוּטָא נַחֲתֵי לִימָא
וְיִמָּא אִתְאַחִיד בְּה פְדִין אִתְעָרִין גִלְגוּלֵי
וְשַׁגְּן לְמַטְרָף טְרַפָּא. עַד דְקַדְשָׁא בְרִיף הוּא

לו הרשות, הוא ישחית את כל
אותם שנמצאים לפניו ועוברים
לפניו גלוי. וסוף הפסוק -
ופתאים עברו ונענשו. עברו
לפניו והתראו לפניו, ונענשו.
דְּבַר אַחַר עֲבָרוּ - עֲבָרוּ עַל
מִצְוָה זו [נ"א של רבונם] וְנַעֲנָשׁוּ. דְּבַר
אַחַר עָרוּם רָאָה רְעָה וְנִסְתָּר - זֶה
נַח. וּפְתָאִים עֲבָרוּ וְנַעֲנָשׁוּ - אֵלוּ
בְנֵי דוּרָא [וְנַעֲנָשׁוּ]. כִּיּוֹן שְׁהִסְתַּתֵּר
וְהִשְׁתַּתֵּה שֵׁם כָּל אוֹתוֹ זְמַן, אַחַר
כֶּף וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, [וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח]
בֵּא רָאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׁהִדִּין נַעֲשָׂה,
לָא כְּתוּב בּוֹ זְכִירָה. כִּיּוֹן שְׁנַעֲשָׂה
[בּוֹ] הַדִּין וְנִאָבְדוּ רַשְׁעֵי הָעוֹלָם,
אִז כְּתוּב בּוֹ זְכִירָה. שְׁהִרִי פֶּאֶשֶׁר
הַדִּין שְׂרוּי בְעוֹלָם, לָא נִמְצְאָת
הַתְּחַבְרוּת, וְהִמְשַׁחֲתֵי שְׂרוּי עַל
הָעוֹלָם. כִּיּוֹן שְׁעָבַר הַדִּין וְשַׁכִּיף
הַרְגוֹ, שָׁב הַכֹּל לְמַקְוָמוֹ, וְלִכְּנֵן
כְּתוּב כֶּאֱנִי וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח,
שְׁבוּ שׁוֹרְהַ זְכוּר, שְׁנַח אִישׁ צַדִּיק
כְּתוּב בּוֹ.

כְּתוּב (תהלים פט) אַתָּה מוֹשֵׁל
בְּגֵאוֹת הַיָּם בְּשׂוֹא גִלְיוֹ אַתָּה
תִּשְׁבַּחֵם. בְּשַׁעְתָּא שְׁהִיָּם קוּפִץ
בְּגִלְיוֹ וְהַתְּהוּמוֹת עוֹלָם יוֹרְדִים,
הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא שׁוֹלַח חוּט
אֶחָד מִצַּד הַיָּמִין וּמִשְׁפָּךְ אֶת גִּלְיוֹ
וְשׁוֹכֵף זַעֲפוֹ, וְאִין מִי שִׁידַע
אוֹתוֹ.

יִוְנָה יָרַד לַיָּם וְהִזְדַּמֵּן לוֹ אוֹתוֹ
הַדָּג וּבְלַע אוֹתוֹ, אֵיךְ לָא יִצְאָה
נִשְׁמַתוֹ מִמֶּנּוּ וְלָא פְרַחָה מִיָּד?
אֲלָא מְשׁוּם שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא
שׁוֹלַט בְּאוּתָהּ גְאוּתָא שֶׁל הַיָּם,
וְאוּתָהּ גְאוּתָא הַיָּם הִיא חוּט אֶחָד
שֶׁל הַשְּׁמָאֵל שְׁמַעְלָה אֶת הַיָּם
לְמַעְלָה, וּבוֹ הוּא מְתַעֲלָה. וְאִם
לָא אוֹתוֹ הַחוּט שְׁמַגִּיעַ אֵלָיו
מִצַּד הַיָּמִין, לָא יַעֲלָה לְעוֹלָמִים.
שְׁפֶאֶשֶׁר [שְׁכִיּוֹן] שְׁאוּתוֹ הַחוּט
יָרַד לַיָּם, וְהִיָּם אוּחַז בּוֹ, אִז

מתעוררים הגלים ושואגים לטרף טרף, עד שהקדוש ברוך הוא משיב אותו [אוהם] לאחור ושבים למקומם.

זהו שפתוב בשוא גליו אתה תשבחם. תשבחם את אותם גלי הים. תשבחם - תשבר אותם לחזר למקומם. דבר אחר, תשבחם ממשי. שבח הוא להם משום שעולים לראות בהשתוקקות. מפאן, כל מי שנכסף להסתפל ולדעת, אף על גב שלא יכול [גיא ולא נותנים לו רשות] - השבח הוא שלו, וכלם משבחים אותו.

אמר רבי יהודה, נח, כשהיה בתבה, היה פוחד שלא יזכר אותו הקדוש ברוך הוא לעולמים. וכיון שנעשה הדין ונעברו רשעי העולם, אז מה פתוב? ויזכר אלהים את נח.

רבי אלעזר אמר, בא ראה, בפעה שהדין שרוי בעולם, לא צריך לאדם שיזכר שמו למעלה ולפי הקדוש ברוך הוא בעולם]. שהרי אם נזכר שמו, נזכרים [כל] חטאיו ויבואו להשגיח בו. מנין לנו? משונמית. שאותו היום היה יום טוב של ראש השנה, והקדוש ברוך הוא דן את העולם, ואז אמר לה אלישע (מלכים-ב ד) ה'יש לדבר לך אל המלך? זה הקדוש ברוך הוא, שאז נקרא מלך. מלך הקדוש. מלך המשפט. ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. איני רוצה שיזכרו אותי וישגיחו בי, אלא בתוך עמי. מי שמכניס ראשו בין העם [כלו], לא ישגיחו עליו לדון אותו לרע. משום כך אמרה בתוך עמי.

בא ראה, נח, בפעה שהרגו היה שרוי בעולם, לא נזכר. כיון שעבר הדין, מה פתוב? ויזכר אלהים את נח. עכשו נזכר שמו. דבר אחר ויזכר אלהים את נח, כמו שנאמר ואזכר את בריתי.

אתיב ליה (ליו) לאחורא ותבין לאתרייהו. ה'רא הוא דכתיב בשוא גליו אתה תשבחם. תשבחם לאנון גלי ימא. תשבחם תתבר לון לאתבא לאתרייהו. דבר אחר תשבחם ממשי שבחא הוא לון בגין דסלקין בתיאובתא למחמי. מפאן כל מאן דכסיף לאסתפלא ולמנדע אף על גב דלא יכול (ג"א ולא יתבין ליה רשותא) שבחא איהו דיליה וכלא משבחין ליה.

אמר רבי יהודה נח פד הנה בתיבה דחיל הנה דלא ידבר ליה קדשא בריה הוא לעלמין. וכיון דאתעביד דינא ואתעברו חייבי עלמא כדין מה כתיב ויזכר אלהים את נח.

רבי אלעזר אמר תא חזי, בשעתא דדינא שריא בעלמא לא ליבעי ליה לאיניש דיזכר שמייה לעילא (במיה קדשא ברוך הוא בעלמא). דהא אי אדפר שמייה יזכרון חובוי (כלהו) וייתון לאשגחא ביה. מנלן משונמית, דההוא יומא יום טוב דראש השנה הוה וקדשא בריה הוא דאין עלמא. וכדין אמר ליה אלישע (מלכים ב ד) ה'יש לדבר לך אל המלך? דא קדשא בריה הוא. דכדין אקרי מלך. מלך הקדוש מלך המשפט. ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. לא בעינא דיזכרון לי וישגחון בי אלא בתוך עמי. מאן דעייל רישיה בין עמא (כלא) לא ישגחון עליה למידן ליה לביש. בגיני כך אמרה בתוך עמי.

תא חזי, נח בשעתא דרוגזא שריא בעלמא לא אדפר. כיון דדינא אתעבר מה כתיב ויזכר אלהים את נח השתא אדפר שמייה. דבר אחר ויזכר אלהים את נח פמה דאת אמר ואזכר את בריתי.

רבי חזקיה הוה אזיל מקפוטקיא ללוד. פגע ביה רבי ייסא. אמר ליה תוהנא עלך דאת בלחודך. דהא תנינן דלא יפויק בר נש יחידאי בארחה. אמר ליה רביא חד אזיל בהדאי ואיהו אתי אבתראי. אמר ליה ועל דא תוהנא איך אזיל בהךך מאן דלא תשתעי ביה מלי דאורייתא. דהא תנינן פל מאן דאזיל בארחה ולא עמיה מלי דאורייתא אסתפן בנפשיה. אמר ליה הכי הוא ודאי.

אדהכי מטא ההוא רביא. אמר ליה רבי ייסא ברי מאן אתר אנת. אמר ליה מקרתא דלוד ושמענא דהאי בר נש חפים אזיל תמן וזמינא גרמאי לפולחניה ולמיהך בהדיה. אמר ליה ברי ידעת מלי דאורייתא. אמר ליה ידענא דהא אבא הוה אוליף לי בפרשת קרבנות וארכינא אודנאי למאי דהוה אמר עם אחי דאיהו קשישא מנאי. אמר ליה רבי ייסא ברי אימא לי.

פתח ואמר ויבן נח מזבח ליי ויקח מפל הבהמה הטהורה ומפל העוף הטהור ויעל עולות במזבח. ויבן נח מזבח, דא איהו מזבח דאקריב ביה אדם קדמאה. נח (דף ע"א) אמאי קריב עולה. דהא עולה לא סלקא אלא בגין הרהורא ורעותא דלבא ונח במה חב. אלא נח הרהר ואמר הא קדשא בריך הוא גזר דינא על עלמא דיתחרב, דילמא בגין דשזיב לי כל זכותא פקע לי ולא ישתאר לי זכו בעלמא. מיד ויבן נח מזבח ליי.

ההוא מזבח דאקריב ביה אדם הראשון הוה. אי הכי אמאי ויבן. אלא בגין דחייבי עלמא גרמו דלא קיימא בדוכתיה. פיון דאתא נח פתיב ביה ויבן. ויעל עולות עלת פתיב חדא. פתיב, (ויקרא א) עולה הוא

רבי חזקיה הוה הולך מקפוטקיא ללוד. פגע בו רבי ייסא. אמר לו, תמנהני עליך שאתה לבד, שהרי שנינו שלא יצא אדם יחידי לדרך. אמר לו, תינוק אחד הלך עמי, והוא בא אחרי. אמר לו, ועל זה אני תמה, איך הולך עמך מי שלא תדבר עמו דברי תורה? שהרי שנינו, כל מי שהולך בדרך ואין עמו דברי תורה, מסתפן בנפשו. אמר לו, כך זה בודאי.

בינתיים הגיע אותו תינוק. אמר לו רבי ייסא, בני, מאיזה מקום אתה? אמר לו, מעיר לוד, ושמעתי שהאיש הזה החכם הולך לשם, וזמנתי עצמי לעבודתו וללכת עמו. אמר לו, בני, אתה יודע דברי תורה? אמר לו, אני יודע, שהרי אבי למד אותי בפרשת קרבנות, והרפנתי אזני למה שהיה אומר עם אחי, שהוא גדול ממני. אמר לו רבי ייסא, בני, אמר לי.

פתח ואמר: ויבן נח מזבח לה' ויקח מפל הבהמה הטהורה ומפל העוף הטהור ויעל עלת במזבח. ויבן נח מזבח - זהו המזבח שהקריב בו אדם הראשון. למה נח הקריב עולה, שהרי עולה לא עולה אלא בשביל הרהור ורצון הלב, ונח במה חטא? אלא נח הרהר ואמר: הרי הקדוש ברוך הוא גזר דין על העולם שיחרב, אולי משום שמציל אותי פקעה כל זכותי ולא תשאר לי זכות בעולם? מיד - ויבן נח מזבח לה'.

אותו מזבח שבו הקריב אדם הראשון היה. אם כך, אז למה ויבן? אלא משום שרשעי העולם גרמו שלא עמד במקומו. פיון שבא נח, פתיב בו ויבן. ויעל עלת, פתיב עלת, אחד.

אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח לִי (לְעוֹלָם עוֹלָה סְלֵקָא דְכָר. א׳) עוֹלָה
סְלֵקָא דְכָר וְלֹא סְלֵקָא נוֹקְבָא דְכְּתִיב זָכָר
תָּמִים יִקְרִיבוּנוּ. אֲמַאי כְּתִיב אִשָּׁה דְהָא אִשׁ
בְּעֵי לְאַשְׁתַּפְּחָא תַּמָּן.

אֲרָא אַף עַל גַּב דְּעוֹלָה אֲתַקְרִיב דְכָר.
וְלֹאֲתַרִּיהּ אֲתַקְרִיב. נוֹקְבָא לֹא בְּעֵיָא
לְאַתְפְּרָשָׁא מְנִיָּה, אֲלֵא בַּה אֲתַקְרִיב בְּגִין
לְחַבְרָא דָּא בְּדָא. דְּסְלֵקָא נוֹקְבָא לְגַבֵּי דְכוּרָא
לְאַתְחַבְרָא כְּחָדָא. וְאַף עַל גַּב דְּאִשָּׁה לְשׁוּם
אִישִׁים.

נַח אֲצַטְרִיף לִיהּ לְמַקְרַב עוֹלָה. דְּאִיהוּ בְּאֲתַר
דְּדְכוּרָא. עֶבֶד לִיהּ קְדָשָׁא כְּרִיף הוּא
לְאַתְחַבְרָא וְלֹאֲעֲלָאָה בְּתִיבָה. וְעַל דָּא אֲקָרִיב
עוֹלָה. עוֹלָה הוּא אִשָּׁה. אִשׁ ה' דְּאַתְחַבְרָא (ב׳)
שְׂמָאלָא בְּנוֹקְבָא. דְּהָא (ג׳) נוֹקְבָא מְסֻטְרָא
דְּשְׂמָאלָא קָא אֲתִיָּא וְדְכוּרָא מְסֻטְרָא דִּימִינָא
בְּאַתְדִּבְקוּתָא דָּא בְּדָא. וּבְגִין כֶּף אֲקָרִי (עוֹלָה)
נוֹקְבָא אִשָּׁה. אִשָּׁה קְטִירוּ דְרַחֲמִימוּ דְאַחִיד בַּה
שְׂמָאלָא לְסְלֵקָא לָהּ לְעֵילָא וְלֹאֲתַקְשְׂרָא
כְּחָדָא. וּבְגִין כֶּף (ד״א כְּתִיב) עוֹלָה הוּא אִשָּׁה.
קְשִׁירוּ דְדְכָר וְנוֹקְבָא דָּא בְּדָא :

וַיְרַח יי אֶת רִיחַ הַנִּיחַח. וְכְּתִיב אִשָּׁה רִיחַ
נִיחַח. אִשָּׁה הָכִי שְׂמַעְנָא תִּנְנָא וְאַשָּׁא
מְחַבְרִין כְּחָדָא. דְּהָא לִית תִּנְנָא בְּלֹא אִשָּׁא
כְּמָה דְכְּתִיב (שְׁמוֹת יט) וְהָרַסִּינִי עֵשֶׂן כָּלֹּו מִפְּנֵי
אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו יי בְּאֵשׁ.

תַּא הַזִּי, אִשׁ נָפִיק מְלָגִיו וְאִיהוּ דְק. וְאַחִיד
בְּמִלָּה אֲתַרָּא לְבַר דְּלֹאוּ אִיהוּ דְק הָכִי
וְאַתְאַחֲדִין דָּא בְּדָא וְכִדִּין תִּנְנָא סְלֵקָא. מְאִי
טַעְמָא בְּגִין דְּאַתְאַחֲדִיד אִשָּׁא בְּמִלָּה דְרַגִּישׁ.
וְסִימְנִיף חוּטְמָא דְנָפִיק בֵּיהּ תִּנְנָא מְגוּ אִשָּׁא.
וְעַרְיָ דָּא כְּתִיב (דְּבָרִים לג) יִשְׁמִימוּ קְטוֹרֶה בְּאַפְּךָ.
בְּגִין דְּאַהֲדַר אִשָּׁא לְאַתְרִיהּ. וְחוּטְמָא

כְּתוּב (ויקרא א) עֲלָה הוּא אִשָּׁה רִיחַ
נִיחַח לַה' [לְעוֹלָם עוֹלָה עוֹלָה זָכָר. א׳] אִשָּׁה
עוֹלָה - עוֹלָה זָכָר וְלֹא עוֹלָה
נְקֻבָּה, שְׂפָתוֹב זָכָר תָּמִים
יִקְרִיבוּנוּ. לְמָה כְּתוּב אִשָּׁה, שְׁהָרִי
אִשׁ צְרִיכָה לְהַמְצִיא שֵׁם?.

אֲרָא אַף עַל גַּב שְׁעוֹלָה נְקֻבָּת
זָכָר וְלְמַקְוָמָה נְקֻבָּת, הַנְּקֻבָּה
לֹא צְרִיכָה לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ, אֲלֵא
עָמָה נְקֻבָּה, בְּשִׁבְלִיל לְחַבְרָא זֶה עִם
זֶה. שְׁעוֹלָה הַנְּקֻבָּה אֶל הַזָּכָר
לְהַתְחַבֵּר כְּאַחַד, וְאַף עַל גַּב
שְׂאִשָּׁה לְשׁוּם אִישִׁים.

נַח הִנֵּה צְרִיף לְהַקְרִיב עוֹלָה,
שְׁהוּא בְּמַקּוֹם שֶׁל הַזָּכָר, עֵשָׂה
אוֹתוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְחַבֵּר
וְלִהְיוֹת לְתַבָּה, וְעַל זֶה הַקְרִיב
עוֹלָה. עוֹלָה הוּא אִשָּׁה. אִשׁ ה'.
שְׁהַתְחַבֵּר [עִמָּה] הַשְּׂמָאל
שְׁהָרִי [גַּל] נְקֻבָּה מִצַּד הַשְּׂמָאל
בְּאֵה, וְזָכָר מִצַּד הַיָּמִין
בְּהַתְדַּבְּקוּת זֶה בְּזֶה, וְלָכֵן נְקֻבָּת
[עוֹלָה] נְקֻבָּה אִשָּׁה. אִשָּׁה - קָשֶׁר
שֶׁל הָאֵהָבָה שְׂאוּחֻז בַּה הַשְּׂמָאל
לְהַעֲלוֹתָהּ לְמַעְלָה וְלְהַתְקַשֵּׁר
כְּאַחַד, וְלָכֵן כְּתוּב עֲלָה הוּא
אִשָּׁה, הַקָּשֶׁר שֶׁל זָכָר וְנְקֻבָּה זֶה
עִם זֶה.

וַיְרַח ה' אֶת רִיחַ הַנִּיחַח. וְכְּתוּב
אִשָּׁה רִיחַ נִיחַח. אִשָּׁה, כֶּף
שְׂמַעְנָו - עֵשֶׂן וְאִשׁ מְחַבְרִים
כְּאַחַד, שְׁהָרִי אֵין עֵשֶׂן בְּלֹא אִשׁ,
כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (שְׁמוֹת יט) וְהָרַסִּינִי
עֵשֶׂן כָּלֹּו מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה'
בְּאֵשׁ.

בֹּא רְאֵה, אִשׁ יוֹצֵאת מִבְּפָנִים
וְהוּא דְק, וְאוּחֻז בְּדְכָר אַחַד
בְּחוּץ שְׂאִינוּ דְק כֶּף, וְנִאֲחֻזִים זֶה
בְּזֶה, וְאִז עוֹלָה הַעֵשֶׂן. מָה
הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׁהָאֵשׁ אוּחֻזָּת
בְּדְכָר הַמְתַּפְּעֵל, וְסִימֵן לְדְכָר -
הַחֲטָם שְׂיוּצָא בּוֹ עֵשֶׂן מִתּוֹף אִשׁ.
וְעַרְיָ זֶה כְּתוּב (דְּבָרִים לג) יִשְׁמִימוּ
קְטוֹרֶה בְּאַפְּךָ. מִשׁוּם שְׁחוּזָרָת